

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ГЕОГРАФИЯ И ИКОНОМИКА ЗА VII КЛАС (ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Обучението по география и икономика в VII клас е насочено към овладяване на базисни знания, умения и придобиване на ключови компетентности, свързани с Европа, Балканския полуостров и България.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ЗА ПОСТИГАНЕ НА ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА В КРАЯ НА КЛАСА

Области на компетентности	Знания, умения, отношения
География на континентите и страните	<p>Характеризира географското положение и границите на Европа и Балканския полуостров и на избрани страни в тях.</p> <p>Характеризира особеностите на природата на Европа и Балканския полуостров.</p> <p>Оценява значението на природните компоненти в Европа за стопанската дейност.</p> <p>Характеризира политическата карта, населението, стопанството в Европа и в избрани страни (Швеция, Великобритания, Франция, Германия, Русия) .</p> <p>Характеризира политическата карта, населението, стопанството на Балканския полуостров и в избрани страни (Румъния, Сърбия, Македония, Гърция).</p>
География на България	<p>Характеризира географското положение и границите на България.</p> <p>Характеризира природните компоненти и природните области в България.</p> <p>Характеризира населението и селищата в България.</p> <p>Познава формата на управление и държавното устройство.</p> <p>Характеризира основни стопански дейности.</p>
Географска информация	<p>Разграничава видове географски карти и основни способности за картографиране за извличане на конкретна географска информация.</p> <p>Използва географска информация от различни източници.</p> <p>Идентифицира географски проблем(и) на базата на подбрана географска информация.</p> <p>Представя географска информация в карта, текст, различни графични изображения или чрез ИКТ.</p>

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
<p>1.Тема <u>География на континентите и страните</u> 1.1. Географско положение, граници, големина и брегове на Европа</p>	<p>Определя географското положение, големината и границите на Европа. Сравнява географското положение на Европа и Азия по карта. Описва бреговете по карта. Оценява значението на географското положение и бреговете. Нанася върху контурна карта названията на: полуостровите - Скандинавски, Пиренейски, Апенински и Балкански; островите - Исландия, Британски, Сардиния, Сицилия, Корсика и Крит; заливите - Ботнически и Бискайски; моретата - Северно, Норвежко, Баренцово, Балтийско и Бяло; проток - Ла Манш.</p>	
<p>1.2. Релеф на Европа</p>	<p>Характеризира релефа на Европа Оценява значението на релефа за развитието на стопанството на Европа. Нанася върху контурна карта названията на изучените форми на релефа: Пиренеи, Апенини, Алпи, Урал, Карпати, Кавказ, Скандинавски планини, Източноевропейска, равнина, Прикаспийска, Средноевропейска, Среднодунавска, Долнодунавска и Паданска низини.</p>	<p>полдери; ледникови форми – фиорди</p>
<p>1.3. Полезни изкопаеми</p>	<p>Познава типичните полезни изкопаеми на Европа и тяхното териториално разпределение. Оценява значението на полезните изкопаеми като стопански ресурс.</p>	
<p>1.4. Климат</p>	<p>Обяснява факторите, които влияят върху елементите на климата в Европа. Характеризира климатичните елементи и тяхното териториално проявление.</p>	<p>Северноатлантическо течение</p>

	<p>Характеризира климатичните пояси и планинската климатична област в Европа (вкл. и с климатограма). Нанася върху контурна карта изучените климатични пояси и области.</p>	
1.5. Води	<p>Характеризира водите на Европа – главен вододел, отточни и безотточни области. Характеризира реки (Волга, Дунав, Рейн, По) с помощта на хидрограма и езера (Ладожко, Женевско, Балатон). Оценява водите като условие за живот и фактор за стопанска дейност. Нанася върху контурна карта изучените реки и езера.</p>	
1.6. Природни зони	<p>Характеризира природните зони и планинската област в Европа. Съставя маршрут за мислено пътешествие в природните зони на Европа. Представя природните зони и планинската област в Европа в различни форми (текст, постер, презентация). Изразява мнение за необходимостта от опазване на природата на континента.</p>	лесостеп, лесотундра канелени почви, планинско-ливадни почви
1.7. Население	<p>Характеризира населението на Европа (брой, разпределение, расов и религиозен състав, езикови групи, бит и култура). Дава примери за типични проблеми на населението – застаряване, миграции. Дава примери за търпимост и взаимно уважение между хората.</p>	източно православие, католицизъм, протестантство
1.8. Политическа карта	<p>Описва съвременната политическа карта на Европа. Групира страни в Европа по географско положение, площ, брой на населението и форма на управление. Изработва политическа карта на Европа върху контурна карта.</p>	
1.9. Стопанство	<p>Характеризира съвременното стопанство и териториалното разпределение на основни стопански дейности в Европа. Разбира значението на икономическата интеграция за</p>	интеграция

	<p>стопанското развитие на Европа.</p>	
<p>1.10.-1.12. Страни в Европа</p>	<p>Групира страни по териториален признак: страни в Северна, Западна, Средна, Южна и Източна Европа. Характеризира страните Швеция, Великобритания, Франция, Германия, Италия и Русия по правило. Представя избрана страна в Европа в различни форми (текст, постер, презентация).</p>	
<p>1.13. Географско положение, граници, брегова линия на Балканския полуостров</p>	<p>Определя географското положение, големината и границите на Балканския полуостров. Описва бреговете по карта. Оценява значението на географското положение и бреговете за стопанското развитие на полуострова. Нанася върху контурна карта названията на бреговите форми: Адриатическо море, Егейско море и Йонийско море, полуостровите Пелопонес, Халкидически, Истрия и Атон, Коринтски провлак (канал), островите Цикладски, Северни и Южни Споради, Евбея, Струмски залив, Солунски залив и Триестки залив, река Сава.</p>	<p>далматински тип бряг</p>
<p>1.14. Природа на Балканския полуостров</p>	<p>Характеризира природата на Балканския полуостров по карта. Оценява природата на полуострова като условие за живот и фактор за стопанска дейност. Нанася върху контурна карта названията на изучените форми на релефа (Динарски планини, Пинд, Олимп, Македоно-Тракийски масив, Беломорска низина, Охридско езеро и Шкодренско езеро, реките Вардар, Морава и Дрин).</p>	
<p>1.15. Население, политическа карта и стопанство на Балканския полуостров</p>	<p>Характеризира населението, съвременната политическата карта и съвременното стопанство на Балканския полуостров. Обяснява териториалното разпределение на основни стопански дейности.</p>	

<p>1.16. Балкански страни</p>	<p>Сравнява страните на Балканския полуостров по площ и по брой на населението. Характеризира страните Румъния, Сърбия, Македония и Гърция по правило. Представя избрана страна от Балканския полуостров в различни форми (текст, постер, презентация).</p>	
<p>2.Тема <u>География на България</u> 2.1. Географско положение, граници и големина</p>	<p>Определя географското положение, големината и границите на България. Нанася върху контурна карта названията на изучените крайни точки и ГКПП (Русе, Видин, Калотина, Кулата, Капитан Андреево, Гюешево).</p>	<p>кръстопътно географско положение</p>
<p>2.2. Релеф и полезни изкопаеми</p>	<p>Характеризира главните черти на релефа. Познава типичните полезни изкопаеми и тяхното териториално разпределение. Оценява релефа и полезните изкопаеми като условие за живот и фактор за стопанска дейност.</p>	
<p>2.3. Климат и води</p>	<p>Характеризира факторите, които влияят върху елементите и климатичните области в България. Характеризира водите: главен вододел, отточни области, реки (Искър, Янтра, Марица, Камчия, Струма, Места, Тунджа, Арда) и езера (Сребърна, Варненско, Бургаско). Оценява климата и водите като условие за живот и фактор за стопанска дейност.</p>	<p>преходноконтинентална, континентално-средиземноморска, черноморска климатична област</p>
<p>2.4. Почви, растителност и животински свят. Опазване на природната среда в България</p>	<p>Прави обща характеристика на почвите, растителността и животинския свят. Оценява почвите и растителността като фактор за стопанска дейност. Представя специфичните особености от природата на България в различни форми (текст, постер, презентация). Отговаря на географски въпрос или съставя географски текст.</p>	<p>национален парк, природен парк, резерват сиви горски почви, смолници, алувиално-ливадни почви</p>

2.5. Дунавска равнина	Характеризира Дунавската равнина по: географско положение и обхват, релеф, полезни изкопаеми, климат, води, почви, растителност и животински свят. Оценява значението на природните ресурси на областта. Посочва основни екологични проблеми.	природни области резерват „Сребърна“
2.6. Старопланинска област	Характеризира Старопланинската област по: географско положение и обхват, релеф, полезни изкопаеми, климат, води, почви, растителност и животински свят. Оценява значението на природните ресурси на областта. Посочва основни екологични проблеми.	Национален парк „Централен Балкан“
2.7. Краищенско-Средногорска област	Характеризира Краищенско-Средногорската област по: географско положение и обхват, релеф, полезни изкопаеми, климат, води, почви, растителност и животински свят. Оценява значението на природните ресурси на областта. Посочва основни екологични проблеми.	Природен парк „Витоша“
2.8. Тракийско-Странджанска област	Характеризира Тракийско-Странджанската област по: географско положение и обхват, релеф, полезни изкопаеми, климат, води, почви, растителност и животински свят. Оценява значението на природните ресурси на областта. Посочва основни екологични проблеми.	Природен парк „Странджа“
2.9. Рило-Родопска област	Характеризира Рило-Родопската област по: географско положение и обхват, релеф, полезни изкопаеми, климат, води, почви, растителност и животински свят. Оценява значението на природните ресурси на областта. Посочва основни екологични проблеми.	Национален парк „Рила“, Национален парк „Пирин“
2.10. Българско черноморско	Характеризира Българското черноморско крайбрежие по: географско положение и обхват, релеф, полезни	резерват „Камчия“

крайбрежие	изкопаеми, климат, води, почви, растителност и животински свят. Оценява значението на природните ресурси на областта. Посочва основни екологични проблеми.	
2.11. Население и селища в България	Характеризира населението на България по брой, разпределение, състав, градско и селско население. Описва видовете селища в България. Дава примери за типични проблеми на населението и селищата в България (застаряване, обезлюдяване, транспортни, екологични).	
2.12. Държавно устройство и административно-териториално деление на България	Познава държавното устройство и видовете власти в България. Назовава административно-териториалните единици в България.	съдебна, законодателна, изпълнителна административна област, община, кметство
2.13. Стопанство на България	Познава основните етапи от развитието на стопанството на България. Обяснява влиянието на природните и обществени фактори за развитие на стопанството на България.	екологичен фактор
2.14. Основни стопански дейности в България	Характеризира съвременното стопанство по основни дейности. Коментира проблеми на стопанството в България.	

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ

За нови знания	61%
За упражнения (дейности)	20%
За преговор	5%
За обобщение	7%
За контролни работи	7%

Допълнителни уточнения за конкретния учебен предмет география и икономика.

Необходимо условие за постигане на целите на обучението по география и икономика в 7. клас е провеждането на учебни екскурзии. По време на екскурзиите на учениците трябва да се даде възможност: да наблюдават природни обекти, селища и стопански обекти; да се ориентират по карта, компас и други начини; да правят измервания; да наблюдават и проучват родния край и родното селище; да демонстрират умения за разумно поведение сред природата; да опазват природата.

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Съотношение при формиране на срочна и годишна оценка:

Текущи оценки (от устни, от писмени, от практически изпитвания)	40%
Оценки от контролни работи	30%
Оценки от други участия (работа в час, изпълнение на домашни работи, работа по групи и др.)	30%

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Ключови компетентности	Дейности
Компетентности в областта на българския език	Назовава, определя, описва, обяснява, сравнява, групира, характеризира (описва и обяснява съществени признаци и особености) географски обекти, процеси и явления; посочва и доказва с примери; изказва обобщени изводи. Съставя в определен обем отговор на географски въпрос и текст на мислено пътешествие. Изразява мнение по географски въпроси.

Математически компетентности и основни компетентности в природните науки и технологиите	Познава основни понятия, закономерности, процеси и явления. Чете географска карта, сравнява и анализира климатограма, хидрограма, стълбчеста и кръгова диаграма. Сравнява, групира, определя значението, характеризира (вкл. по правило) географски обекти, процеси и явления, обобщава, дава отговори, основани на доказателства. Изразява мнение по географски въпроси. Събира систематично, организира и описва данни и ги представя по различни начини (схеми, таблици, карти, табла и др.). Нанася маршрути и географски обекти върху контурна карта. Ориентира се в природата с помощта на карта и компас; наблюдава природни обекти и явления. Изчислява разстояния и средна гъстота. Определя географски координати.
Дигитална компетентност	Използва информационните технологии за търсене, събиране, представяне и обмен на информация.
Умения за учене	Самонаблюдава и наблюдава съучениците, упражнява самоконтрол при изпълняване на дидактически и/или комуникативни задачи, както и при учене с цел определяне на собствените силни и слаби страни, на собствения стил на учене. Събира, подбира, извлича информация от различни източници. Работи с всички елементите на учебника. Съставя кратък план. Наблюдава и проучва родния край и родното селище.
Социални и граждански компетентности	Изразява мнение по географски въпроси; познава правила за разумно поведение в различни житейски ситуации и по време на природно бедствие. Посочва примери за търпимост и взаимно уважение между хората. Разбира понятието икономическа интеграция. Сравнява представителни страни в Европа.
Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт	Разбира необходимостта от опазване на околната среда. Посочва основни екологични проблеми. Описва защитени територии в България.

Ключови компетентности	Междупредметни връзки
Компетентности в областта на българския език	<u>Български език и литература:</u> Използва знания и развива умения за работа с различни видове текст, както и умения за създаване на: описание по въображение и разказ по преживяно, направени в устна или писмена форма, според осъществяването на целта. Подготвя се и участва в дискусия по географски въпроси. Използва знания и развива умения за работа с терминологичен речник. Чрез цялото обучение се развива техниката на четене и писмената култура на учениците. Обогаत्या се езиковата култура с нови термини и понятия.
Общуване на чужди езици	<u>Чужди езици:</u> Разширява и задълбочава межкултурните компетентности.

<p>Математическа компетентност и основни компетентности в природните науки и технологиите</p>	<p><u>Математика:</u> Математическата компетентност включва в различни степени възможностите да се използват математически методи на мислене (логическо и пространствено мислене), което спомага за използването на пространствени ориентирани при работата с модели, схеми и диаграми. Използва мерните единици за дължина и за лице на повърхнина – кв. км, и за ъгъл – градус, процент. Умее да построява диаграми и да интерпретира данни.</p> <p><u>Химия и опазване на околната среда:</u> Използва знания за замърсяване на околната среда - халогенни елементи</p>
<p>Дигитална компетентност</p>	<p><u>Информационни технологии:</u> Изпълнява задачи, свързани с търсенето, намирането и обработката на информация по определени теми в глобалната мрежа. Изготвя мултимедийни презентации по зададена тема. Изготвя отговори на географски въпроси, доклади и съобщения като използва текстообработващи програми.</p>
<p>Умения за учене</p>	<p><u>Български език и литература, информационни технологии:</u> Развива основни умения за езикова и дигитална грамотност.</p> <p><u>История и цивилизации:</u> Развива умения за ориентиране по картата. Развива умения за работа с различни видове карти на Европа, Балканския полуостров и България. Използва основни понятия – религия, християнство, ислям, държава, политическа карта, република, монархия.</p>
<p>Социални и граждански компетентности</p>	<p><u>Литература, история и цивилизации:</u> Изгражда разбиране за нормите на поведение, общоприети в различните общества и среди, както и за това по какъв начин националната културна идентичност взаимодейства с европейската идентичност. Разбира значението на равенството, сигурността и толерантността в обществения живот на страната. Формира нагласи за съжителство на хора от различни религиозни и културни общности. Изгражда умения за работа в екип.</p>
<p>Инициативност и предприемчивост</p>	<p><u>Технологии и предприемачество:</u> Изгражда отношение към инициативността, активността, независимостта и новаторството в личния и обществения живот. Извършва маркетингово проучване и изработва рекламни материали за представяне на фирми.</p>
<p>Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт</p>	<p><u>Биология и здравно образование:</u> Илюстрира с примери негативни последствия за природата от неразумна човешка дейност. Осъзнава необходимостта от опазването и съхраняването на биоразнообразието.</p>

